

KHOMIXINARA WA SARS A PFULA NGUVA YO FAYILA YA 2024

Tshwane, Cape Town, 16 Mawuwani 2024 – Khomixinara wa Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS), Ttn Edward Kieswetter u humeserile ehandle ku khensa ka yena eka vahakelaxibalo hinkwavo lava burisaneke na SARS eka mavhiki mambirhi lama nga hundza. Leswi swi katsa lava a va ri xiphemu xa Nguva yo Fayila ya Xibalo ya Munhu yena n'wini ya 2024 leyi sunguleke tolo, ti 15 Mawuwani 2024 naswona yi ta famba ku fikela ti 21 Nhlangua 2024 na ti 20 Sunguti 2025 eka vahakelaxibalo lava nga riki va nkarhinyana na vahakelaxibalo va nkarhinyana, hi ku landzelelana.

Khomixinara Kieswetter u tiyisisile leswaku "Hi ku fambisana na xikongomelo xa hina xa qhinga xo hluvukisa sisiteme ya xibalo na Khasitomo lexi tshegiweke hi vulandzelelanawu bya ntsakelo, hi ku tirhisa nhlanganiso wa vanhu, switiviwa na thekinoloji, hi ya emahlweni hi endla leswaku tisisiteme ta hina ti va ta ximodeni. Hi ya emahlweni hi tirha ku nyika ntokoto wo kotisa muhakelaxibalo wo pfumala mafundzu, wo nyika matimba, laha xibalo xi humelelaka eka mamiliyoni ya vaaki va Afrika-Dzonga. Hi tinyiketerile eku endleni Nguva ya Xibalo yi humelela".

Kwalomuya ka 150 million wa tirhekhodo ta switiviwa swa vandla ra vunharhu ti tshoveriwile lembe leri, leswi tirhaka tanihi buloko yo aka ya Nguva ya Xibalo. Ku phurosesa nhlayo leyi ya Switiviwa Leswikulu hi ku tirhisa ntirhiso wa vutlhari lebyi nga riki bya ntumbuluko na tihlayohlayo ta vudyondzi bya michini lebyi ndlandlamuxiweke leswi kotisaka SARS ku hlahlwa hi ndlela leyi tiendlekelaka nhlayo leyikulu ya vahakelaxibalo, ku nghenisa vuxokoxoko ro sungula eka mitlheriso yo tala, ku antswisa xindzhuti xa mitiviso ya muhakelaxibalo, no olovisa ntokoto wa vahakelaxibalo.

Eka 14 wa masiku mo sungula, eka ku tlula 5 million wa vahakelaxibalo va tokotile *Auto Assessment* ya hina, laha 99.13% ya vona yi nga amukela mbuyelo handle ko endla micinco yihi na yihi. Mivuyiselo ya mali ya kwalomuya ka R10 billion ku ya eka 1.6 million wa vanhu lava nga endliwa auto assessment va hakeriwile ku fikela sweswi na mpimoxikarhi wa vuyiselo wa mali wa R5900.00.

"Hi hetisile mitlheriso leyi ya lembe na mihlahluvo ya xibalo lokohilethelo, xikandzakanya, hi ku fambisa mbuyelo wa nhlahluvo wun'wana na wun'wana hi ku tirhisa nxungeto wa vulandzelelanawu na vuswikoti byo vhumbunula vuxisi bya xibalo xa hina. Leswi swi koteka hikwalaho ka vuvekisi bya leswaku a hi kota ku endla eku engeteleni no ndlandlamuxa ntirhiso wa switiviwa swa vandla ra vunharhu eka malembe matsongo lama nga hundza. Lembe leri nga hundza, ntirho lowu ntsena wu nghenisile R100 billion eka nkwama hi ku tirhisa nsivelo wa mivuyiselo ya mali leyi nga pfumeleriwangiki. Handle ka ku mihumelelo leyi, ndzi tshembha leswaku hi nga endla swo tala," ku vurile Khomixinara Kieswetter.

Endzhaku ko pfuriwa ka Nguva yo Fayila tolo, 15 Mawuwani 2024, 191 000 wa mitlheriso yi fayiriwile laha 183 000 (9%) yi nga fayiriwa hi ku tirhisa xidijiti hi ku tirhisa eFiling na MobiApp lokohiletlhelo 7 700 (3%) yi fayiriwile hi ku tirhisa *Taxpayer Service Centres* ta hina. Laha 90% yi nga phurosesiwa eka tisekondo ta 5.

SARS yi ya emahlweni yi ndlandlamuxa nyiketo wa yona wa vundzeni bya dyondzo byo tikorhokela hi ku tirhisa Chanele ya SARS TV YouTube na webusayiti ya SARS ku nyika nhlamuselo yo koxometiwa no kumeka hi ku olova eka vahakelaxibalo. "Hi vonile vatirhisi van'wana va miliyoni yin'we va tihlanganisa na vundzeni lebyi eka mavhiki mambirhi lama nga hundza, ku fikelela xikongomelo xa hina xa qhinga xo nyika ntiyisiso na nhlamuselo eka vahakelaxibalo," u yile emahlweni.

Ku landzelela Xivono xa SARS xa 2024 xo aka SARS YO TLHARIHA, YA XIMODENI leyi nga na xindzhuti lexi nga kanakanisiki, hi le ku endleni ka tipulatifomo ta hina ta xidijiti ti va ta ximodeni hi ku tirhisa mindlandlamuxo yo hlaya na swipfuno swo engetelela ku kotisa vahakelaxibalo ku landzelerisa swiboho swa vona hi ku olova, ku vevuka no pfumala mafundzu ku suka kun'wana na kun'wana.

Tipulatifomo ta xidijiti ta SARS ti vonile mimbhurisano ya 16 million eka mavhiki mambirhi lama nga hundza hi ku tirhisa SARS eFiling, MobiApp, Lwazi Chatbot, Help-You-eFile, SARS Online Query System, vukorhokeri bya USSD (tifoninkavutlhari), swiyenge swa mabulu na chanele ya WhatsApp leya ha ku simekiwaka (yi na vukhale bya masiku manharhu), ku hunguta swinene, xilaveko xa vahakelaxibalo ku endzela kumbe ku bela tihofisi ta hina riqingho. *SARS Online Service* i pulatifomo ya le ka inthanete yo olova ku yi tirhisa leyi nga fikeleriwa hi ku tirhisa webusayiti ya SARS (<https://tools.sars.gov.za/soqs>). WhatsApp yi nga fikeleriwa hi ku sevha nomboro ya WhatsApp ya SARS (0800 11 77) no rhumela rungula na swiletelo leswi landzelaka. A ku na xivangelo xo endzela rhavi ra SARS.

U nga se endzela Hofisi ya SARS, sungula u ringeta tichanele to tipfuna hi wexe:

- Endzela SARS eFiling eka webusayiti ya hina www.secure.sarsefiling.co.za
- Kopa SARS Mobi App ku suka eka Google Play kumbe Apple Stores
- Bela nomboro ya USSD riqingho – *134*7277# ku kambisisa xiyimo xa vona na vuxokoxoko byin'wana
- Bula na SARS eka nomboro ya WhatsApp – 0800 11 7277
- Fikelela SARS On-line Query System (SOQS) eka webusayiti ya hina ya www.sars.gov.za

- Endzela mapheji ma swiyenge swa mabulu eka Facebook, LinkedIn, SARS TV – YouTube na X (Twitter) laha u nga ta kuma tivhidiyo to tipfuna na swiletelo swa goza hi goza.
- Bela Contat Centre ya hina riqingho no hlawula Help You eFile u nga se ya eka Mutsundzuxi wa swa Vukhorhokeri
- Endla xitshembisano loko hinkwaswo swi tikomba swi tsandzeka ku endla xitshembisano xa le moyeni, xa mbhurisano wa riqingho kumbe xa hi nyama eka *Taxpayer Service Centre* ya hina.
- Tanihi tshalatshala ro hetelela, hi nge tlherisi muhakelaxibalo loko o tshuka a humelerile eka *Taxpayer Service Centres* ta hina, ntsena loko va tiyimiserile ku rindzela.

Tipulatifomo ta xidiji leti to tipfuna hi wexe ti kotisa vahakelaxibalo ku:

- Rhumela xivutiso xa avelo wa hakelo;
- Kombela nomboro ya rheferense ya xibalo;
- Rhumela tidokhumente to seketela loko SARS yi va kombele ku endla tano;
- Vika kheyisi yintshwa ya rifa.
- Engetela leswintshwa eka muyimeri loyi a tsarisiweke.
- Kombela xiyimo xa wena xa vulandzelelanawu bya xibalo.
- Tiyisisa xiyimo xa vona xa vulandzelelanawu bya xibalo, no
- Langutisa loko u fanerile *Auto Assessment*

"Handle ka nkumeko wa tipulatifomo ta xidijiti, SARS yi lulamiserile *Taxpayer Service Centres* na Vatsundzuxi va swa Vukorhokeri ku tirhela vahakelaxibalo lava lavaka mpfuneto eku landzeleleni swiboho swa vona hi ku tirhisa tichanele ta vukorhokeri tihi na tihi leti nga kona – switshembisano swa mimbhurisano ya riqingho, swa le moyeni kumbe hi nyama, titheminali to tikorhokela hi wexe etihofisini ta SARS, na Tiyuniti ta Xibalo ta Mimovha leti rhumeriweke eka vaaki lava hlawuriweke na tindhawu ta le kule. Hi korhokerile 330 000 wa vahakelaxibalo eka mavhiki mambirhi lama nga hundza," u vurile.

SARS yi tlhela yi ya emahlweni yi ndlandlamuxa tshaku ra yona ro vhumbunula no lwa na nkavulandzelelanawu hi ku ndlandlamuxa engetelo na ntirhiso lowu ndlandlamukeke wa SARS na switiviwa swa vandla ra vunharhu haswimbirhi, hi ku kongomisa eka

swihumelelo swa nkavulandzelelanawu swo fana na nkativiso na tivisohansi eka vahakelaxibali lava nga landzeleriki hi vusopfa, vomu, rinyandzu, kumbe hi vugevenga.

Khomixinara Kieswetter u lemukisile vahakelaxibalo mayelana na vukanganyisi lebyi engetelekaka. U vurile: "SARS yi nge kombeli vahakelaxibalo ku nyika vuxokoxoko bya vona bya le bangi kumbe bya karata ra le bangi ra xikweleti naswona a yi tirhisi tilinki tihi na tihi leti kombelaka vahakelaxibalo ku ngenisa vuxokoxoko bya vona eka hayiphalinki" U vurile leswaku SARS yi tirhisa ntsena webusayiti ya (www.sars.gov.za) ku nga ri tiadirese tin'wana. U komberile vahakelaxibalo ku tivonela swinene no fikelela webisayiti ya SARS ku tiyisisa ntiyiso wa vuxokoxoko byihi na byihi lebyi ehleketelerisaka.

"Mavhiki matsongo lama landzelaka ma ta va na nkarhi wa gingirigingiri etihofisini ta SARS tanihiloko hi ta va hi burisana na no korhokela vahakelaxibalo etikweni hinkwaro. Hi twisisa leswaku vahakelaxibalo van'wana va tiyimiserile ku fayila mitlheriso ya vona, naswona vo tala va languterile kumbe va tshemba ku kuma vuyiselo wa mali, tanihi mbuyelo. Tanihi sweswo, hi languteriile leswaku ku nga ha va na swiyimo swa tilayeni to leka na mikarhi yo rindzela emasunguleni ya Nguva yo Fayila. Handle ka switirhisiwa swa hina leswi pimiweke na tshaku, hi tshembela eka matshalatshala lama hi nga na wona ku seketela xikongomelo xa qhinga ra hina no humelela ku ya emahlweni eka hefemulo wa hina wo nyika ntokoto wo kotisa vahakelaxibalo wo pfumala mafundzu, no nyika matimba, laha xibalo xi humelelaka eka vo tala va vaaki va Afrika-Dzonga," u hetisile.

Ku kuma voxokoxoko hi xitalo, u komberiwa ku tihlanganisa na SARSMedia@sars.gov.za